

Teknikföretagen *direkt*

#3 JUNI 2010 – Din tidning om teknik och ledarskap från Teknikföretagen

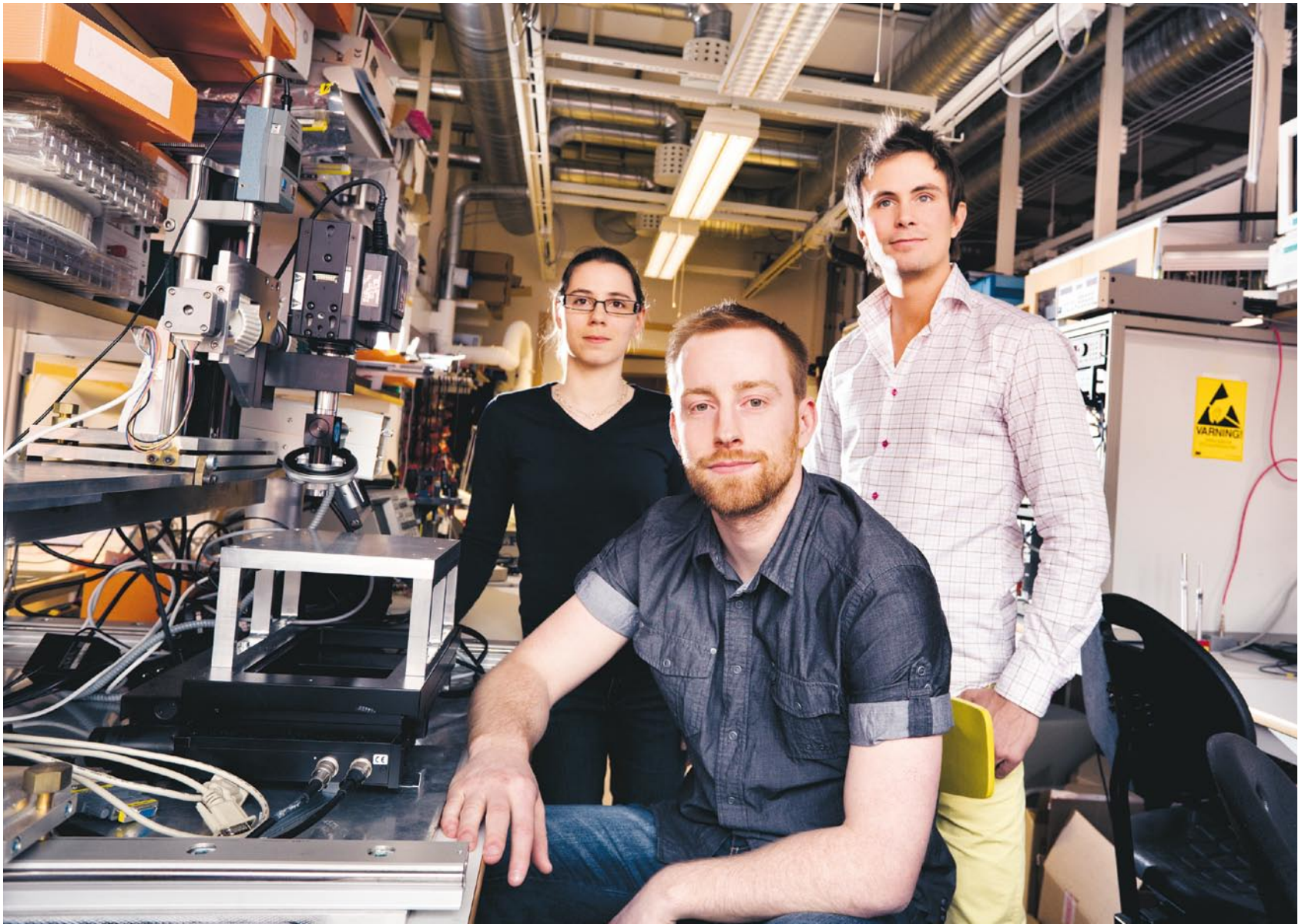

FOTO: DANIEL ROOS

Renässans för kärnkraften

FRAMTIDSTRO Tre unga forskare tror på en yrkeskarriär i kärnkraftindustrin, Sophie Grape som disputerade i höstas samt doktoranderna Peter Andersson och Peter Wolniewicz.

SID 4-5

FOTO: EMELIE COHEN

Marcus Wallenberg gäst på stämman

GÄSTTALARE Sveriges tillväxt är beroende av exportföretagen. För att kunna bibehålla välståndet i landet måste vi förbättra innovationsklimatet, sade Marcus Wallenberg på Teknikföretagens årsstämma.

SID 8-9

Teknikföretagen lämnar urholkat Industriavtal

UPPSÄGNING En successiv urholkning av respekten för de grunder som Industriavtalet bygger på fick Teknikföretagen att nyligen lämna avtalet. Den bristande acceptansen kom från många håll i omvärlden.

SID 12

REDAKTION

Utgivare

Teknikföretagens Förlag AB

Ansv. utgivare & ledaravdelning

Jonas Cohen
jonas.cohen@teknikforetagen.se

Redaktör

Lotta Forsman
Tfn: 0474-340 68
Mobil: 0706-32 03 66
lotta@lofinfo.se

Skribenter i detta nummer

Fia Forsman, Lotta Forsman, Kenny Karlsson, Göran Kristiansson, Fredrik Mårtensson, Tomas Nilsson, Leif Scheelin.

Prenumerationsärenden

Tfn: 08-782 09 20
medlem@teknikforetagen.se
Årsprenumeration: 200 kr + moms

Grafisk form

www.formetc.se

Telefon, vxl.

08-782 08 00

Fax

08-782 09 00

Adress

Box 5510, 114 85 Stockholm
Besöksadress: Storgatan 5

Hemsida

www.teknikforetagen.se

Utgivare

Teknikföretagens Förlag AB
på uppdrag av Teknikföretagen.

Tryck

V-TAB Norrtälje, 2010
ISSN nr. 1651-906X

Upplaga

12 300 ex.

Teknikföretagen

Teknikföretagen företräder de viktigaste företagen för Sverige och har mer än 3 500 medlemsföretag med sammanlagt 300 000 medarbetare. Medlemsföretagen står för hälften av Sveriges export och hur det går för dessa företag är avgörande för hela Sverige. Teknikföretagen arbetar med att kombinera praktisk vardagsnytta med insatser som på sikt förbättrar villkoren för alla medlemmar.

Tidningen Teknikföretagen Direkt når befattningshavare i svenska teknikföretag och utkommer 2010 med 6 nummer.

All redaktionell text lagras i elektroniskt arkiv och görs tillgänglig via hemsidan. Externa skribenter måste meddela eventuellt förbehåll mot att få sin text lagrad. I princip publiceras inte artiklar med sådant förbehåll.

Ledaren

Att förhandla på egna villkor

Att Teknikföretagen sade upp Industriavtalet har uppenbarligen skapat oro hos flera aktörer. Vad ska hända nu? Hur ska det gå i nästa avtalsrörelse och hur blir det med industrinormen? Kommer Sverige att kastas in i en period av ständiga konflikter på arbetsmarknaden? Frågorna har staplats på varandra och många försöker peka ut Teknikföretagen som den som ställer till ore.

Men – som LO-tidningens Tommy Öberg så insiktsfullt formulerade det – var uppsägningen ett logiskt slut på en lång resa och den som följt utvecklingen på förhandlingssidan kan därför knappast vara förvånad.

FÖR DET FÖRSTA FÖRHANDLADE INTE vår motpart IF Metall heller denna gång med eget fritt mandat. Tvärtom hade man gått med på att formulera sina krav efter vad andra LO-förbund begärde – inte efter vad som var bäst för de egna medlemmarna eller för företagets konkurrenskraft. Denna utveckling började redan 2007 med den så kallade räknenudden och ”förfinades”

med årets version som kom att kallas insamlingsmodellen.

Visserligen tecknade vi ett avtal som landade lågt i förhållande till andra sektorer, men modellen visade också att övriga sektorer dels inte bryr sig om att respektera industrins roll som lönenormerande, dels – vilket på sikt är betydligt mer oroande – inte verkar förstå vad som är avgörande för ett exportberoende land som Sverige.

FÖR DET ANDRA, SÅ GAV årets avtalsrörelse besked om att de förhandlingsprinciper som Industriavtalet bygger på och förutsätter inte respekteras av samtliga parter. Även denna förändring påbörjades 2007 men blev värre denna gång. Faktum är dessutom att Industriavtalet inte heller garanterar arbetsfredens ens bland de medverkande organisationerna. Konflikt bröt ut inom pappersindustrin och beräknades – trots att den var relativt kortvarig – orsaka en halv miljard kronor i exportförluster.

Med tanke på att vi redan i förra numret av Teknikföretagen Direkt påpekade att LO och dess förbund inte längre ställer

upp på principen att internationellt konkurrensutsatta sektorer ska sätta det märke som övriga arbetsmarknaden har att rätta sig efter, borde fler förstått att Industriavtalet låg i riskzonen. Men som så ofta ser man bara det man vill se.

NU KOMMER EN VISS TID AV ORO, det är självklart. Men mellan oss på Teknikföretagen och våra parter finns en samsyn om i vilken verklighet företagen verkar och parterna är i grunden införstådda med vilka effekter kostsamma avtal får.

Exportföretag kan inte vältra över kostnader på kunderna utan att ta hänsyn till den globala konkurrens som råder. Kan man inte erbjuda bra produkter och tjänster till priser som är konkurrenskraftiga, så finns det många valmöjligheter för kunderna.

Svenska teknikföretags förutsättningar bestäms inte på hemmaplan men vi kan påverka möjligheterna att konkurrera. Det vet vi och det vet våra fackliga parter och därför är det så viktigt att sektorn får förhandla på sina egna villkor och inte på diktat från andra branscher. ■

Gästkrönikan

Valrörelsens viktigaste siffra

Iden här krönikan tänker jag slå ett slag för det som är valrörelsens viktigaste siffra. En siffra som borde få det politiska etablissemangen att kippa efter andan och oss svenskar att ta oss en seriös funderare över framtiden. Siffran jag talar om är noll. Det har nämligen inte skapats ett enda nytt jobb netto i pri-

ningstillväxt på omkring två miljoner människor. Det är svårt att få ekvationen att gå ihop.

DÄRFÖR BORDE DET INTE RÅDA någon brist på arbete för dem som gör anspråk på att styra vårt land. De skulle kunna vara upptagna dygnet runt med att fun-

handlar än så länge mest om pensionärer och vem som varit elak mot vem. Inget fel med det, men i förhållande till dessa avgörande framtidsfrågor är det ganska ointressant om pensionärer ska få sänkt skatt eller om någon blir ledsen av ordvitsar om choklad.

VI HAR DESSUTOM EN VÄNSTER i Sverige som aktivt motarbetar entreprenörskap och företagande. På vänsterpartiets kongress sa Ung Vänsters ordförande Ida Gabriellsson att det är för lätt att bli rik i Sverige.

Göran Greider har sagt att många entreprenörer leder till att ett land blir fattigt och att det finns för många företag i Sverige.

I DN kultur 18 maj skrev vänsterskribenten Sverker Lenas en artikel som avslutades med meningen: ”Bästa sättet att rana en människa är att anställa en.”

Tja, tycker man det finns all anledning att vara glad över utvecklingen på den svenska arbetsmarknaden. ■

FOTO: ANNA HÄLLÄMS

”Siffran jag talar om är noll. Det har nämligen inte skapats ett enda nytt jobb netto i privat sektor i Sverige sedan 1950-talet. Zip, zero, nada. För varje nytt jobb som skapats har ett försvunnit.”

MARIA RANKKA

vat sektor i Sverige sedan 1950-talet. Zip, zero, nada. För varje nytt jobb som skapats har ett försvunnit. Dessutom är den totala sysselsättningen fortfarande lägre än vad den var för 20 år sedan. Trots arbetslinjen.

VI KAN Å ANDRA SIDAN GLÄDJA OSS åt att det har skapats en hel del nya jobb i Sverige. Men dessa har alltså tillkommit i ofentlig sektor, där det i dag finns nästan en miljon fler jobb än på 1950-talet. Under samma period har vi haft en befolk-

dera på hur vi kan få fler entreprenörer och företag som växer i Sverige. Hur vi ska utveckla och attrahera talang? Hur skapar vi ett gynnsamt innovationsklimat? Hur kan vi få ner den höga ungdomsarbetslösheten?

DET GÖR DE INTE. BÅDE VÄNSTERN och högern har andra saker som upptar deras tid. Frågor som återinförd förmögenhetsskatt, kvotering av bolagsstyrelser och bidrag till kommuner.

Valrörelsen, i den mån den har startat,

MARIA RANKKA,
DEBATTÖR, SKRIBENT OCH VD TIMBRO

Fräck dykdräkt vinner Stora Designpriset

Det lilla Göteborgsföretaget Waterproof Diving International är vinnare av 2010 års Stora Designpris för sin egenutvecklade dykdräkt W1. "Ett fantastiskt hantverk som får både dykproffs och landkrabbor att ta ett extra djupt andetag," enligt juryn.

INSPIRERAT "Med en fot i vattnet och en på kontoret har Waterproof lyckats skapa branschens top-of-the-line-produkt," heter det vidare. Nyckelorden har varit organisk, teknik, flytande linjer och ytstruktur."

Det vinnande bidraget belönas med en kvarts miljon kronor. Hälften av prispengarna planerar man att återinvestera i designutveckling av ekomaterial, resten ska investeras internt i företagets teknik- och designutveckling.

Hängivna dykare

"Garageföretaget" Waterproof startades 1984 av bröderna Göran och Björn Ehlme, hängivna dykare och idag chefsdesigner respektive ekonomichef.

– Ett brinnande dykintresse fick oss att försöka hitta ett nytt och bättre material till dykdräkter, berättar Göran Ehlme.

Företaget hade först produktion i Sverige, men sedan 15 år enbart i Kina.

1999 kom ytterligare två delägare med exportkompetens in och samma år togs det strategiskt viktiga beslutet att fokusera på FoU och design. Följande år dubblades omsättning och vinstmarginal årligen. Idag är Waterproof en av Europas ledande våtdräktstillverkare och når sportdykare i hela världen via distributörer/grossister.

– Vår produktutveckling är dock helt förlagd till Sverige. Tre av de tolv anställda jobbar med design och utveckling och kronan på verket är våtdräkten W1, som kom för ett år sedan.

Att vända sig till en extern designbyrå är inte aktuellt.

– Vi kan dykning i huset och har vårt eget formspråk – vilket ger en otrolig styrka.

W1 togs fram för att vara tilltalande vad gäller kvalitet, komfort och utseende – en grundtanke för Waterproof.

– Vi har jobbat mycket med detaljerna, som att dragkedjan ska vara fram till och hur den ska avslutas utan risk för läckage, säger Göran Ehlme. Ytmaterialen är vår egen blandning av polyester och plysch med värmeegenskaper och ytterst lycra med matt struktur. Vidare bygger W1 på att sömmarna ska ge en flytande linje samt på formpressade detaljer genom hela dräkten, som stödet i ryggen för dyktanken, konvexa gummiknäskydd med mera.

– W1 är inte billig, erkänner Göran Ehlme. Den kostar 3 000 – 4 000 kronor men går bra då våra kunder uppskattar design och kvalitet och är beredda att betala för det. ■ **LOTTA FORSMAN**

Övriga finalister:

Blixtgenerator för proffsen

Profoto, som säljer studioblixtsystem till proffsfotografer nomineras för blixtgeneratorn D1, enligt prisjuryn "ett genialiskt kraftpaket i liten förpackning", med vilken Profoto "lyckats föra sitt varumärke och formspråk ett steg vidare, ljusår från konkurrenterna". D1 får beröm för "sin genomtänkta grafik och fulländade finish."

– På vår segmenterade marknad rikad till modiefotografer men också till sociala fotografer (bröllop, porträtt med mera) är produktens utseende extremt viktigt, säger vd Anders Hedebark, Profoto. Sedan D1 lanserades i februari 2009 har försäljningen av den lett till fördubblad intjäning i segmentet.

Designleverantör är Oxyma Innovation. ■

Subway tidningsställ välkomnar

– När designern Thomas Bernstrand, Bernstrand & Co, fick i uppdrag att rita en serie inredningsaccessoarer åt oss inspirerades han av affischspelarna på stan, berättar Lars Bülow, vd Materia. Företaget, i Kinnarp Group, arbetar med produkter för mötesplatser i kontor och offentlig miljö och använder design som styrmedel. Materia har noterat stark tillväxt, cirka 15 procent per år en längre tid. Subway, som lanserades i februari 2009, är en av produkterna som säljer mycket bra.

Enligt juryn är Subway "inte bara ett tidningsställ utan också en exponeringsyta för tidskrifter. I all sin enkelhet blir Subway ett uttrycksfullt och välkomnande inslag i alla typer av offentliga miljöer." ■

Handsaw System – nytt sätt att såga

"Snickare över hela världen får med Bahco Handsaw System en chans att behålla sitt individanpassade handtag år efter år, samtidigt som precision och prestanda ökat", säger juryn.

– Systemet har utbytbara sågblad för olika applikationer, vilket är miljövänligt, ergonomiskt, ger ett bättre arbetsresultat och är bra för ekonomin, säger Conny Jansson, designchef för Bahco/SNA Europe.

– Handtaget finns i tre varianter, två storlekar för högerhänta och en för vänsterhänta.

Försäljningen av Bahco Handsaw System nådde årsbudget redan under de tio första försäljningsmånaderna.

Ergonomidesign är designleverantör. ■

Världsledande telefonserie

"Doro har på kort tid blivit en världsledande aktör inom hemelektronik för äldre genom att initiera kunskaper och insikter om målgruppen i sin produktutveckling", säger juryn. Design är "ett starkt verktyg för att utveckla en produktserie som tilltalar användarna i minsta detalj."

– Designfilosofin är enkel. Produkterna ska vara lätta att använda utan att ge avkall på design, säger Thomas Bergdahl, vice vd i Doro, ett telekomföretag med fokus på produkter till seniorer.

Serien som varit på marknaden ett par år är en kommersiell framgång. Försäljningsökningen 2009 från 363 miljoner till 493 miljoner kronor kan hänföras till affärsområdet Doro Care, som stod för 60 procent av omsättningen. ■

Det kommer att finnas gott om jobb i kärnkraftbranschen tror de unga kärnteknikforskarna vid Uppsala universitet, från vänster doktoranden Peter Andersson, Sophie Grape som disputerade i höstas samt Peter Wolniewicz, också han doktorand.

För dem är kärnkraften inte ett p

I riksdagen stiger spänningen inför kärnkraftomröstningen i juni. Alliansregeringens förslag, att de nuvarande tio kärnkraftreaktorerna ska kunna ersättas av nya och modernare, hänger på en skör tråd. Och även om regeringen lyckas samla en majoritet för sitt förslag i juni, har den rödgröna oppositionen lovat att riva upp beslutet om den vinner valet i september.

RENÄSSANS Framtiden kan alltså se mörk ut för svensk kärnkraft, men på avdelningen för tillämpad kärnfysik i Uppsala, bland de studenter och unga kärnteknikforskare som nu planerar en yrkeskarriär inom kärnkraftindustrin, ser man ändå ljus på framtiden.

– Internationellt är det en renessans för kärnkraften. En rad länder bygger ut och jag tror att vi kan få en liknande utveckling också i Sverige. Det här är ett intressant område, säger Peter Andersson. Han är doktorand, hans avhandling, om mätteknik kopplat till kokvattenreaktorer, är klar om två och ett halvt år. Målet är att utveckla en mätmetod som gör det möjligt att köra dagens reaktorer på ett säkrare och mer ekonomiskt sätt.

Visst finns många, också i hans generation, som är negativa till kärnkraft, det är han klar över. En av hans nära vänner kallar honom ”fienden”, fast på skoj.

– Det är mycket känslor på båda sidor, men vi ser att opinionen håller på att vända, säger han.

Och det är roligt att många är påfallande kunniga i denna egentligen rätt tekniska fråga, tycker han. När han träffar nya människor och berättar vad han sysslar med, uppstår ofta roliga samtal.

Kö till kurserna

En förändring i synen på kärnkraft är mätbar också i antalet sökande till kärnteknikutbildningarna. Under ”tankeför-

budstiden” var det en klen rekrytering till den lilla utbildning som då fanns. Enstaka kurser i kärnteknik på Chalmers lockade som mest fem-sex studenter. I dag är det tio gånger fler som läser kärnteknikkurser.

Drygt tvåhundra sökte till mastersutbildningen vid Chalmers. KTH och Uppsala universitet har hakat på trenden, KTH med ett tvåårigt mastersprogram och Uppsala bland annat med enstaka kärnkraftskurser i civilingenjörsprogrammet. En ny högskoleingenjörsutbildning startar också till hösten i kärnkraftteknik i Uppsala.

Idag utbildar sig många kvinnor inom kärnteknik. Sophie Grape är en av dem.

– De som börjar plugga nu ser inte de problem som den äldre generationen ser. Vi upplever inte kärnkraftproblematiken som brännande och problematiskt. De flesta av oss har inte varit med om folkomröstningsdebatten, och många har

inte upplevt Tjernobyl. Vi har en annan syn på olika energikällor. Många upplever klimatfrågan som den stora utmaningen.

Sophie Grape disputerade i höstas och jobbar nu med kärnämneskontroll och instrumentation som används för att försäkra sig om att bränsle från kärnkraftverken inte kommer på avvägar. Tidigare i vår talade hon på Energitinget under rubriken: ”Att stoppa nukleära busar”.

– När fler länder vill bygga kärnkraftverk ökar behovet av att kontrollera att de verkligen har fredliga avsikter.

Hoppfull framtid

Hon säger att hon ser hoppfullt på framtiden.

– Det är otroligt spännande med alla jobb som kommer att finnas i branschen, en väldig förändring jämfört med tidigare, när det här var en nedläggningshotad bransch.

Men du måste väl också vara medveten om att opinions-

vindar snabbt kan förändras efter en ny kärnkraftolycka?

– Absolut. Därför är det så otroligt viktigt att vi arbetar seriöst med säkerhetsfrågorna. Mitt arbete handlar ju om bränslesäkerhet, att vi kan se till att bränslet finns där det ska vara.

Nästa generation

I Sverige pågår numera också forskning kring nästa generation reaktorer, de som kallas generation IV. De ska, är det tänkt, bli ännu säkrare än de nuvarande, utnyttja bränslet bättre och om inte lösa så åtminstone kraftigt reducera avfallsproblematiken. Vetenskapsrådet har beviljat 36 mkr under 2010-2012 till Geniusprojektet som blir just ett svenskt generation IV-program.

Peter Wolniewicz är doktorand i Uppsala och jobbar med säkerhetsfrågor runt generation IV-reaktorerna. Han får antagligen se resultatet av sitt arbete först om 30-40 år - i den här branschen måste man ha

Kärnkraftbeslut att vänta senast 2045

Kärnkraften står inför en generationsväxling, menar Per Brunzell. Han är en nator i branschen och har kunnat följa utvecklingen, först som ung ingenjör på Asea under sjuttioalet, därefter i åtskilliga år på utlandsjobb och på 2000-talet som vd för svenska delen av Westinghouse.

RÄDDNING Vid Energimyndighetens Energiting i vintras ledde han kärnkrafts-sessionen och han är engagerad i SKC, Svenskt Kärntekniskt centrum som sedan 1993 har organiserat industrins stöd till kärnteknikutbildning och forskning vid Chalmers, KTH och Uppsala universitet.

– Det räddade verksamheten. Branschen riskerade att dö sotsdöden, säger han.

Magiska året

Nu ser han en generationsväxling, ungdomarna kommer. Omkring hundra civilingenjörer med kärnteknikinriktning examineras varje år.

– De som är unga idag ser seriöst på klimatproblematiken. Bland dem har kärnkraftsindustrin ett gott rykte. Det är en bransch där det råder ordning och reda, det är bra att ha några år i kärnkraftsbranschen i sin cv.

Men är det rätt att utbild

da många ungdomar till en bransch som många politiker vill avveckla?

– Vi är nu på det magiska året 2010, det är då kärnkraften skulle vara avvecklad. I dag är vi i ett läge där tio av de ursprungliga tolv reaktorerna drivs och har moderniserats för att kunna bli 55-60 år. Det innebär att de nu är ungefär halvvägs i sin livslängd. Men även i andra halvan av deras livslängd behövs moderniseringar. Den som är student idag och utbildar sig i kärnkraftteknik, kommer att kunna jobba hela sitt yrkesverksamma liv i kärnkraftbranschen.

– Problemet är inte allmänhetens inställning till kärnkraften. Det är vissa politiker som är i otakt med opinionen, menar han. I politiken är förändringar långsamma.

Men han ser inte ett nej i juni som det sista beskedet.

– Inte när folk vet hur beslutet kom till. Ett nej nu är inte en spik i kistan för kärnkraften

Han är övertygad om att frågan kommer upp igen om några år om det blir nej nu.

– Men vi får inte vänta för länge. Omkring 2014 bör ett beslut vara på plats om vi ska få en bra plan för att avveckla de äldsta av dagens reaktorer och ersätta dem med nybygga.

GÖRAN KRISTIANSSON

Vattenfalls kärnkraftverk Brunsbüttel i Schleswig-Holstein är en av de 440 kärnkraftsreaktorer som finns i världen.

KÄRNKRAFTBEHOVET 2050 – 500 NYA REAKTORER

Av världens nuvarande 440 kärnkraftsreaktorer byggdes de allra flesta under några få år på 1970- och 1980-talen. Även om många genomgått förnyingskurser har de inom några årtionden gjort sitt och måste skrotas. Fram till 2030 försvinner mer än 100 000 megawatt elektrisk effekt från världens elnät. I Frankrike, som har 58 reaktorer, försvinner tre fjärdedelar av elenergin under några få år.

Ett sextiotal reaktorbyggen är på gång i världen, varav de flesta i Kina. Men även Ryssland, Sydkorea och Indien bygger nya reaktorer. Inom branschen tror man att cirka 500 nya kärnreaktorer kommer att byggas till 2050.

roblem

god framförhållning. Men redan runt 2020 byggs kanske den första kommersiellt drivna generation IV-reaktorn, i Ryssland.

Också han framhåller det ökade globala intresset för kärnkraften.

– Internationellt är kärnkraftbranschen mer framåt än någonsin tidigare och generation IV-reaktorerna kan bli oerhört bra, säger han.

Han är förstas klar över att oväntade händelser kan förändra kärnkraftsopinionen – i Sverige, men knappast internationellt.

– Utomlands finns värre saker att oroa sig för, tror han.

Blir det stopp i Sverige kan han förstås söka sig utomlands, han samarbetar redan med kolleger i Frankrike, Norge, Tyskland, USA. Det bör inte bli svårt för honom att hitta jobb.

– Vi lever inte i ett isolerat vakuum. Men visst vore det trist. Jag är född och uppvuxen här och vill helst bo kvar här. ■

GÖRAN KRISTIANSSON

TEKNIKFÖRETAGENS KURSER 2010

AFFÄRSJURIDIK

Industriella anläggningskontrakt
12-13 oktober, Stockholm

Offert-Order-Avtal

21 september, Göteborg
19 oktober, Stockholm
16 november, Karlstad

ARBETS RÄTT

Att förhandla med facket
20-23 september, Båstad

Att genomföra en lokal förhandling

28-29 sept, Stockholm
2-3 november, Göteborg

Att sätta lön – seminarium

16 november, Stockholm

LA-dagen

7 september, Göteborg
8 september, Halmstad
9 september, Skövde
14 september, Trollhättan
12 oktober, Göteborg
24 november, Malmö

Löneadministration 1

14-16 september, Umeå
23-25 november, Göteborg

Löneadministration 2

28-30 september, Göteborg

Praktisk arbetsrätt

7-9 september, Västerås
14-16 september, Göteborg
14-16 september, Stockholm
15, 22, 29 sept, Linköping
28-30 september, Piteå
5-7 oktober, Skövde

12-14 oktober, Örebro
19-21 oktober, Ludvika
19-21 oktober, Sundsvall
20-22 oktober, Malmö
26-28 oktober, Karlstad
10,17, 24 november, Växjö
16-18 november, Trollhättan
23-25 november, Stockholm
30 nov-2 dec, Västerås

Praktisk arbetsrätt – TEKO

26-28 oktober, Borås

ARBETSMILJÖ

Företagets arbetsmiljöarbete – ramarna

9 september, Lund
21 september, Sundsvall
7 oktober, Göteborg
21 oktober, Jönköping
26 oktober, Stockholm

Företagets arbetsmiljöarbete – i tillämpning

20 oktober, Sundsvall

Sjukskrivning och rehabilitering

5 oktober, Oskarshamn
12 oktober, Sundsvall

MILJÖ

Kemikaliekunskap för teknikföretag

19-20 oktober, Göteborg
23-24 november, Stockholm

REACH för

nedströmsanvändare
8 december, Göteborg

Komplett utbud och företagsanpassade kurser
www.teknikforetagen.se

Journummer för rådgivning 08-782 08 80

När du behöver rådgivning inom något av våra verksamhetsområden kan du under kontorstid ringa journalnumret.

För att få snabbare service är det bra om du har företagets organisationsnummer till hands.

Åtta händelserika år med Anders Narvinger vid rodret

Mycket har hänt i och kring Teknikföretagen sedan Anders Narvinger tillträdde som vd för dåvarande Sveriges Verkstadsindustrier (VI) för åtta år sedan. Inte bara namnet utan mycket annat är nytt i landets tyngsta arbetsgivarorganisation.

Ett tecken på Teknikföretagens drivande roll är uppsägningen av Industriavtalet – en brandfackla, som slängs ut i Arbetsmarknads-Sverige samma dag som Teknikföretagen Direkt gör avskedsintervjun med Anders Narvinger.

TONGIVANDE Teknikföretagen har under hans tid utvecklats till en tyngre och mer fokuserad organisation. En kraftsamling som i huvudsak har Anders Narvinger till arkitekt.

– Vi har till exempel en tongivande roll inom arbetsgivarfrågor, såväl här hemma som i Bryssel, säger han och nämner särskilt senare års engagemang på Europainivå, där Teknikföretagen blivit en mycket aktiv medlem i CEEMET.

– Genom att Teknikföretagen nu bevakar frågor inom den så kallade sociala dialogen (som gäller förhållandet mellan arbetsgivare och fack på Europainivå) är vi förberedda på ett helt nytt sätt, så att vi slipper Europafrågor som ”dimper ner”.

Hjärtefråga

Om Teknikföretagens ena stora block är arbetsgivarfrågor är det andra kompetensutveckling, ett område som varit Anders Narvingers hjärtefråga alltsedan hans tid i ABB. Under den rubriken samsas såväl frågor om hur ungdomar ska attraheras av teknik till det stora komplexet om forskning och utveckling.

– Vi jobbar med hela kedjan, påpekar han. När projektet Årets Teknikutbildning sjösattes 2003 var syftet att skapa goda föredömen på olika nivåer i utbildningssystemet. Det ledde

vidare till insikten att vi också behövde söka upp de riktigt unga, vilket blev startskottet för Teknikspanarna. Den senaste blomman i den här rabatten är den TV-serie i TV4, som Teknikföretagen tagit initiativ till.

– Aktiviteterna ger en kontaktyta mellan företagen och utbildningssystemet eftersom vi hela tiden försöker skapa program som förutsätter insatser tillsammans med Teknikföretagens medlemsföretag.

Lobbyarbetet för att påverka de två senaste regeringarna att satsa på behovsmotiverad forskning har sysselsatt Anders Narvinger en hel del.

Är du nöjd?

– Vi har sett påtagliga förbättringar, säger han, även om man aldrig kan vara helt nöjd. Bland annat har resultaten varit goda vad gäller industriforskningsinstitutet. Den frågan ingick i den så kallade offerten till regeringen – ett samarbete med övriga arbetsgivare och fack i Industrikommittén.

– I dessa frågor har vi haft stor samsyn, konstaterar Anders Narvinger, och fått stort genomslag.

Det leder tillbaka till nyheten om uppsägningen av Industriavtalet (se även sidan 12).

– Vi väljer att lämna Industriavtalet eftersom de ursprungliga förutsättningarna

” Jag lämnar inget dukat bord till min efterträdare Åke Svensson. Men det är åtminstone rent och klart för nya initiativ. ANDERS NARVINGER

na inte längre gäller, förklarar Anders Narvinger. Redan efter förra avtalsrörelsen var vi tveksamma till Industriavtalets roll och funktion. Och i årets avtalsrörelse när de fackliga kraven lades, stod det klart att Industriavtalet mer var ett verktyg för LO-samordning och centralisering än en positiv faktor i industrins förhandlingar.

– Syftet att ”främja industriell utveckling, lönsamhet och konkurrenskraft” respekteras inte av alla parter. Vi får en diskussion om att industrin ska leverera löneökningar som till-

fredsställer hemmamarknadsbranscher vilket inte alls är i linje med Industriavtalets utgångspunkt.

Rent bord

För framtiden utesluter Anders Narvinger inte någon form av förhandlingsavtal med parterna inom Teknikföretagens avtalsområde. Han tror att det i allt väsentligt finns en gemensam uppfattning om de ekonomiska förutsättningarna och att alla parter nu bör ta en förutsättningslös diskussion om hur industrins lönebildning ska ske.

ANDERS NARVINGER

Född: 1948

Utbildning:

Civilingenjörsexamen, Lunds Tekniska Högskola 1971. Ekonomexamen, Uppsala universitet, 1980.

Jobb: Olika befattningar inom ABB 1972 – 96, vd och koncernchef ABB Sverige, 1996 – 2001, Group Senior Vice President ABB Ltd, 2001 – 02, vd Teknikföretagen 2002 – 10.

Uppdrag: Styrelseordförande i Trelleborg, Alfa Laval. TeliaSonera, Coor Service Management, Styrelseledamot i Volvo Car Corporation, JM, Pernod Ricard

Övriga uppdrag: Ledamot i IVA (Ingenjörsvetenskapsakademien), Svenska ICC

– Jag lämnar inget dukat bord till min efterträdare Åke Svensson, säger han. Men det är åtminstone rent och klart för nya initiativ.

Att det finns en grundläggande samsyn mellan industrins parter, tycker han att det så kallade krisavtalet 2009 tyder på, som slöts mellan Teknikföretagen och IF Metall för att hindra uppsägningar och få igång företagen när uppgången väl kom.

Namnbytet från Sveriges Verkstadsindustrier till Teknikföretagen 2003 blev ett av de första stora projekt Anders Narvinger sjösatte – ett byte som markerar organisationens utveckling.

– Namnet Teknikföretagen speglar bättre medlemmarernas verksamhet, säger han och påpekar att det även lett till en ökad tillströmning av nya medlemmar och ett stort genomslag hos aktörerna i ”vår värld”.

I det sammanhanget vill Anders Narvinger också nämna Teknikföretagens arbete inom klimat/miljöområdet.

– Vi har lyckats föra ut budskapet att våra medlemsföretag är del av lösningen på miljöproblemen. ■ LOTTA FORSMAN

FOTO: ISTOCKPHOTO.COM

Satsningar på miljöteknik lönar sig enligt färsk exportstatistik

De tre senaste åren har svensk miljöteknikexport ökat mer än för övrig industri. Under 2009 års lågkonjunktur föll den totala svenska varuexporten med 16 procent. Miljöteknikexporten däremot föll bara med 8 procent. Miljöteknikexporten visade dock en ökning på 8 procent. Miljöteknikexporten däremot föll bara med 8 procent. Miljöteknikexporten visade dock en ökning på 8 procent. Miljöteknikexporten visade dock en ökning på 8 procent. Miljöteknikexporten visade dock en ökning på 8 procent.

HÅLLBARHET Andelen miljöteknikexport av den totala andelen varuexport har ökat de senaste åren. Från att tidigare år legat på 1 till 2 procent ökade den 2008 till 2,8 %. Under 2009 ökade den ytterligare till hela 3,2 %.

I samband med lågkonjunkturen under 2009 föll den totala svenska varuexporten med 16 procent. Miljöteknikexporten föll med 8 procent.

– En slutsats är att det hållbara samhället är stabilare än samhället i övrigt. Att satsa på grön tillväxt och omställning till en eko-effektiv ekonomi lönar sig för Sverige, säger Berit Gullbransson, verksamhetschef på Swentec.

Kina ökar mest

Varuexporten av miljöteknik till Kina ökade med 52 % mellan 2008 och 2009. Från 1 463 miljoner SEK till 2 219 miljoner SEK. Det innebär att Kina har seglat upp från nionde till andra plats när det gäller mil-

jöteknik i varuexporten enligt utrikeshandelsregistret. Klart störst är fortfarande Tyskland.

Av Sveriges 15 största mottagarländer är Kina också det enda land där den totala varuexporten ökade under 2009. Totalt visar Kina en ökning på nästan 21 procent. Inom miljöteknikexporten uppvisar också Italien och Nederländerna en ökning.

Denna statistik bygger på data från utrikeshandelsregistret till skillnad från "Miljöteknik i siffror" som Swentec årligen sammanställer utifrån data i miljöföretagsdatabasen på SCB.

All statistik finns att ladda hem på swentec.se/statistik. ■

LOTTA FORSMAN

Caroline Bouzi – årets kvinnliga teknolog

FRAMTIDSHOPP Årets Future Female Leader Award, FFLA, tilldelas Caroline Bouzi, Design och Produktframtagning, KTH. Priset delas ut för sjunde året i rad till KTHs mest framstående kvinnliga teknolog. Förutom äran får vinnaren ett skraddarsytt traineeprogram.

Juryn skriver i sin motivering bland annat att Caroline Bouzi är:

"en person som i sitt ledarskap visat att hon tror på sina idéer och vågar utmana. Hon är innovativ och professionell med glimten i ögat. Hennes stora teknikintresse lyser igenom i hennes många spännande erfarenheter. Vinnaren har en internationell bakgrund och tydliga mål om hur hon vill utveckla sig själv och sitt ledarskap framåt. Vi i juryn tror att hon har alla förutsättningar för det."

Vinnaren får en mentor via KTH Företagssamverkan och även ett personligt silverhalsband designat av Marie-Helene Bornhall. Dessutom sponsrar företaget Kvinnokompetensen med ett ledarutvecklingsprogram. ■

Sparar tiotals miljarder euro varje år

SKÄRPROCESS Det KTH-relaterade företaget Tomologic har precis vunnit affärsplanstävlingen Venture Cup Östs regionfinal och belönas därför med 200 000 kronor. Juryn, som består av 60 affärsutvecklare och investerare, anser att den tidigare KTH-studenten Magnus Norberg Ohlssons affärsidé är fenomenal.

"Denna affärsidé kommer inte bara att minska miljöpåverkan, utan också skära kostnaderna hos kunden väsentligt", skriver juryn i en del av sin motivering.

Tomologic utvecklar en webbaserad tjänst som förser tillverkningsindustrin med väsentligt effektivare skärplaner och minskar materialspillet med upp till 50 procent. Genom optimering av de industriella processerna kan kunder både minska kostnader och koldioxidutsläpp.

– Vi kommer att spara tiotals miljarder euro varje år åt tillverkningsindustrin, säger Magnus Norberg Ohlsson, vd och grundare av Tomologic. ■

Reach för nedströmsanvändare

8 december 2010, Göteborg

Som nedströmsanvändare är det viktigt att känna till vilka skyldigheter och rättigheter man har. Kursen har som syfte att ge tillräcklig kunskap om själva lagstiftningen för att tillvarata det egna företagets intressen. Kursen arrangeras i samarbete med Plast- & Kemiföretagens medlemsföretag.

Några punkter från programmet

- Reach – omfattning och innehåll
- Viktiga definitioner
- Rättigheter och skyldigheter för nedströmsanvändare
- Vad är ett exponeringsscenario
- Vad menas med användningsområde
- Informationsflödet i distributionskedjan
- Nyheter i säkerhetsdatablad

Anmäl dig via Teknikföretagens hemsida www.teknikforetagen.se/kurser

inbjudan

Felix stör en ingenjör!

PÅ
TV4
I HÖST

I höst startar **Felix stör en ingenjör**

– en serie där vi får följa den teknikintresserade komikern då han besöker framgångsrika svenska ingenjörer i utlandet.

Programmet ingår som en del av Teknikföretagens ungdomssatsningar för att ge en positiv bild av ingenjörsyrket. Det är ett samarbete mellan TV4 och Teknikföretagen.

Tema: Stämman

Teknikföretag genom 2009 med tufft krisarbete

Nu står den svenska teknikindustrin rustad att möta framtiden efter det stålbad som krisåret 2009 innebar. Det var temat för Teknikföretagens stämma den 4 maj på Moderna Muséet i Stockholm. Stämman präglades också av att Anders Narvinger lämnar vd-jobbet efter åtta år.

Vi har alla känt av detta makalöst tuffa 2009, med nedgångar i försäljningen på 30 – 50 procent, ibland över en natt, sade Teknikföretagens ordförande Leif Östling, Scania i sitt hälsningsanförande. Vi insåg att något måste göras snabbt för att få ned kostnaderna i företagen, och jobbade igenom ett städarbete som vi aldrig klarat av ett "normalt" år. Vi har lärt oss att inte dra på oss för yviga strukturer.

– Nu står vi rustade, fortsatte han, även om den närmaste framtiden ingalunda ser helt problemfri ut. Leif Östling syftade dels på att det inte finns så stora nyanställningsbehov den närmaste tiden, dels på risken för nya härdsmältor i den internationella finansvärlden.

Räddig avtalsrörelse

Leif Östling kommenterade vidare den gångna avtalsrörelsen, som blev osedvanligt "räddig" och mer politisk än man befarat.

– Vi landade ändå på en någorlunda vettig uppgörelse, sade han.

Han kommenterade uppsägningen av Industriavtalet, som en helt enig styrelse i Teknikföretagen står bakom.

– Industriavtalet har spelat ut sin roll. Det är tråkigt men syftet var inte att det skulle bli ett lågvattenmärke som alla andra adderar sina krav till.

Stämman utformades också som en avskedsföreläsning för Anders Narvinger, som varit Teknikföretagens vd i åtta år och den 31 augusti överlämnar sin stol till Åke Svensson. Leif Östling beskrev den profil Teknikföretagen fått under Anders Narvingers tid.

– Du har bidragit till att sprida bilden av en svensk verkstadsindustri som rolig att jobba i. Du har också fått politikerna att inse att 50 – 60 procent av sysselsättningen i landet är industrirelaterad, direkt eller indirekt.

Anders Narvinger själv hälsade sin efterträdare välkommen till en uppgift som denne ska kunna sätta sin egen prägel på. Han påminde dock om att det kommer en ny avtalsrörelse inom mindre än två år då Industriavtalet inte längre är grunden.

– Vägen framåt kommer att behöva nytänkande vad gäller samverkan och strukturer men industrin kommer alltså att vara motorn i svensk ekonomi.

Teknikföretagens prioriterade frågor kommer fortsatt att vara i fokus. De är:

- Konkurrenskraftiga villkor på arbetsmarknaden
- Utveckling och kommersialisering av teknik
- Att teknik är en viktig del av lösningen på klimatproblemen

(Se även sidan 6). ■

LOTTA FORSMAN

Stämman utformades som en avskedsföreläsning för Anders Narvinger, som varit Teknikföretagens vd i åtta år.

FOTO EMELIE COHEN

FOTO EMELIE COHEN

INDUSTRIN GER VÄRME OCH LJUS

SKYLT Årets industriskylt, som är den sjunde i raden, föreställer en stor glödlampa, som växer upp från industrin – med ett tätt stearinljus inuti. Kreatören själv, författaren och regissören Hasse Alfredsson, kunde inte medverka på grund av sjukdom men lät meddela genom sin assistent Helena Wallentin hur han ser på industrin.

– Industrin är något elektriskt, enligt Hasse Alfredsson. Glödlampan symboliserar teknik, kraft och effektivitet. Den står också för innovationer, idéer, värme och ljus.

– Vi måste vässa Sverige som kunskapsnation och jobba för att bli en av världens bästa innovationsmiljöer, sade Marcus Wallenberg.

FOTO EMELIE COHEN

”Sverige måste ha en affärsplan!”

Sveriges tillväxt är beroende av exportföretagen och för att kunna bibehålla välståndet i landet måste vi kämpa för att förbättra innovationsklimatet. Det sade finansmannen Marcus Wallenberg i sitt anförande på årsstämman.

VÄSSA Under rubriken ”Innovation för tillväxt” varnade stämmans gästtalare Marcus Wallenberg för att Sverige är sårbart. Vi är för beroende av ett fåtal storföretag, påfyllnaden av nya företag är svag samtidigt som kunskapsinnehållet på vår viktiga export är för lågt.

– Innovation har en viktig betydelse för industriell utveckling. Vi måste vässa Sverige som kunskapsnation och jobba för att bli en av världens bästa innovationsmiljöer. Även om vi är duktiga på innovationer så är vi inte tillräckligt bra

på att kommersialisera dessa och skapa nya företag. Detta är avgörande för vårt framtida välstånd.

Marcus Wallenberg, som bland annat är ordförande i SEB och Saab, leder IVAs projekt ”Innovation för tillväxt” med syfte att identifiera konkreta åtgärder för att stärka svenskt innovationsklimat.

– Näringslivet måste göra politiker-na uppmärksamma på det här problemet. Vi måste få en starkare samverkan mellan politik, näringsliv och den akademiska världen för att stärka innovationskraften i samhället. Sverige behöver en affärsplan för innovation.

Vad kan teknikföretagen göra?

– Även företagen behöver utveckla nya sätt att tänka kring innovation. Det måste skapas utrymme för både intra- och entreprenörskap. Vi måste våga ta större risker, säger han. ■ FIA FORSMAN

Elkraft är Årets Teknikutbildning i gott samarbete med företagen

Ett starkt och uthålligt samarbete med företagen utmärker Årets Teknikutbildning – Högskolan Västs högskoleingenjörprogram med inriktning Elkraft, co-op. Företagens stöd i olika former ger studenterna mycket god yrkesförberedelse, motiverar Teknikföretagen sitt val.

VINNARE Programansvarige Lars Holmblad och co-opkoordinator Lars-Gunnar Johansson är de båda representanter för Högskolan Västs elkraftutbildning, som rest upp från Trollhättan för att på stämman motta Årets Teknikutbildning. Utmärkelsen består som vanligt av 1,5 miljoner kronor, varav 1 miljon ska satsas på ytterligare utveckling av programmet och 500 000 kronor går till stipendier till studenterna. Också för två år sedan gick Årets Teknikutbildning till Högskolan Väst, men då till maskiningenjörutbildningen, med co-op.

– Högskolan Väst var först i landet med att importera undervisningsidén co-op (cooperative education) från USA/Kanada, berättar Lars Holmblad. Den går ut på att man varvar studier-na med avlönat arbete i återkommande längre perioder.

Den första perioden, efter första läsåret, innehåller montage/installationsarbete eller arbete i elverkstad under en längre tid. Nästa co-op (efter årskurs två), består av mer ingenjörsinriktade

uppgifter med handledning. Totalt blir det nästan ett års praktik på företaget med stigande svårighetsgrad och komplexitet i arbetet.

Motiverande

– Företagen får stora möjligheter att studera framtida medarbetare. Co-op är en mycket lång anställningsintervju med stor chans till lyckad rekrytering, betonar Holmblad. För studenterna är fördelen att man kan få erfarenheter, som inte går att lära sig i klassrummet.

– Och högskolan drar nytta av att Co-op innebär färre avhopp. Modellen motiverar till fortsatta studier.

Framgången för Elkraftprogrammet på Högskolan Väst kan mätas i ett ökat söktryck. 2001 tog man in nio studenter och 2009 hela 38. 80 – 90 procent av dem väljer co-opmodellen.

Inom Högskolan Västs Elkraftutbildning finns sedan många år en nära samverkan med branschen, inte minst med kraftföretagen Vattenfall och ABB. Vattenfall och högskolan har exempelvis tecknat ett långsiktigt samarbetsavtal och företaget tar emot många co-opstudenter. Dessutom bidrar Vattenfall till att säkra lärarkompetensen i utbildningen genom ett särskilt personalsamarbete med högskolan.

Åke Larsson, utlånad från Vattenfall som gästlektor, förklarar bakgrunden:

– Vattenfall har sett att antalet stu-

FOTO EMELIE COHEN

– Tack för dansen, sade Lars Holmblad, programansvarig för Elkraftprogrammet, Högskolan Väst när han och co-opkoordinatorn Lars-Gunnar Johansson tog emot Årets Teknikutbildning Högskola vid stämman.

denter på elkraftutbildningar i landet har gått ned på senare år. Samtidigt har företagen behov av att hitta folk, bland annat beroende på kraftiga pensionsavgångar. Det totala nyanställningsbehovet för Vattenfall ligger på runt 6 000 de närmaste tio åren, bara i Sverige – varav en hel del elkraftingenjörer.

– Därför avtalade Vattenfall med Högskolan Väst om att låna ut personal under några års tid, ett jobb som utlystes och som jag fick.

Lär känna studenterna

Åke Larsson, som är doktor från Chalmers och bland annat har jobbat med elsystem för vindkraft säger att han bidrar med praktiska inslag i undervisningen. Dessutom står Vattenfall för heldagsseminarier inom elkraft, i år med fokus

på klimat och i fjol vindkraft. Poängen för Vattenfall med de här insatserna är bland annat att lära känna studenterna och bygga upp relationer med dem.

– Teknikföretagen fastnade särskilt för den bredd av aktiviteter som pågår på programmet i samverkan med företagen – utöver Co-op., säger Gun-Britt Morhed, Teknikföretagen. Ett exempel är ABBs föreläsningar för att kompetensutveckla lärarna på elkraftprogrammet. Ett annat är att bland de 34 deltagande företagen finns hela ledet, från dem som tillverkar delar som används i kraftöverföring, till dem som producerar kraft och slutligen dem som använder mycket energi i sin tillverkning.

– Det är också roligt att de programansvariga funderar på fler kurser inom exempelvis miljövänliga energikällor, säger hon. ■ LOTTA FORSMAN

MOTIVERINGEN

Teknikföretagens motivering till Årets Teknikutbildning:

”Med co-opmodellen som bas har elkraftprogrammet lyckats mobilisera berörda företag till ett långsiktigt och ömsesidigt givande samarbete. Företagens stöd i olika former ger de blivande högskoleingenjörerna mycket god yrkesförberedelse. Samarbetsmodellen bör kunna ge inspiration till andra ingenjörsutbildningar och branscher.”

Luleå med i europeiskt flygprojekt

FOTO: CHRISTER LINDSTRÖM

Andreas Larsson leder LTUs del av projektet.

FLYG Avdelningen för funktionella produkter vid Luleå tekniska universitet, LTU, deltar i ett europeiskt forskningsprojekt med totalt 59 partners från 13 länder och en total budget på 55 miljoner euro över tre år.

Airbus koordinerar projektet som fått akronymen CRESCENDO (Collaborative & Robust Engineering using Simulation Capability Enabling Next Design Optimization). Konsortiets ambition är att åstadkomma en förbättring av de modellerings- och simuleringsaktiviteter

vilka genomförs av tvärfunktionella grupper som arbetar tillsammans i globala organisationer, för att kunna utveckla nya produkter på ett mer kostnads- och tidseffektivt sätt.

Luleå tekniska universitets deltagande i CRESCENDO är ett direkt resultat av universitetets långvariga och framgångsrika samarbete med Volvo Aero, som är en av de drivande aktörerna bakom forskningsprojektet. ■

Lindholmen först med egen elbilspool

FÄRDMEDEL Elbilspoolen på Lindholmen Science Park i Göteborg går nu över i kommersiell drift. Efter bara två veckor har elbilspoolen, som nu drivs av företaget Move About, ett 50-tal användare.

Sedan invigningen sommaren 2009 har elbilspoolen rullat som ett pilotprojekt. Cirka 100 användare har utvärderat systemet med laddstationer, bokningssystem och elbilar och de var övervägande mycket positiva.

Elbilspoolen utnyttjas i första hand av företag inom Lindholmen Science Park, men även studenter och privatpersoner i omgivningen kan ansluta sig. Elbilarna passar utmärkt för kortare transporter inom Göteborg, men har samtidigt tillräcklig lång räckvidd för att man inte ska behöva vara orolig för oväntade stopp. ■

Nya medlemmar i Teknikföretagen

AB Ramax Mekaniska Verkstad, Ale
 AIH Trading AB, Gävle
 ALU Fönster i Åshammar AB, Sandviken
 Arktic-Cool AB, Motala
 Bolest i Varberg AB, Varberg
 Borgs Motor AB, Kumla
 Br. Sundins Entreprenad AB, Gävle
 Comlink AB, Göteborg
 Euro-Lans AB, Ronneby
 Gema Industrigummi AB, Gällivare
 Goldcup 5514 AB, Järfälla
 Halmstad Industri EI AB, Halmstad
 Hårdteknik i Piteå AB, Piteå
 Hörmann Svenska AB, Örebro
 JOAB Försäljnings AB, Göteborg
 JOBA Rörteknik AB, Lidköping
 Karosseriverken I. Urbansson AB, Ronneby
 Kesam Industrilackering AB, Bollnäs
 MMW Consulting AB, Flen
 Ocean Harvesting Technologies AB, Karlskrona
 Precision Technology SVN AB, Göteborg
 Röbbäcks Sweden AB, Umeå
 Stacke Metall AB, Gnosjö
 Swebo Bioenergy AB, Boden
 Swebo Bioenergy International AB, Boden
 Svenska Kraftmontage AB, Falkenberg
 Svenska Maskinkomponenter AB, Botkyrka
 U-LIFT AB, Ronneby
 Welding Group Sweden AB, Umeå
 Westbaltic Components Svanskog AB, Årjäng
 Zakrisdalsverken i Karlstad AB, Karlstad

Återhämtning i otakt

Svenska teknikföretag bedöms få en begränsad produktionsökning i år på 5 procent. Efter fjolårets djupa produktionsfall sker återhämtningen från en låg nivå och i otakt, med hög tillväxt i bilindustrin, produktionsfall i tele- och elektronikindustrin samt en investeringsvaruindustri som ännu inte kommit i gång.

Först under 2011 bedöms landets teknikföretag nå en mer substantiell tillväxt.

LJUSARE Det framgår av Teknikföretagens ekonomiska prognos för 2010, som presenterades i maj. En positiv bedömning för Sverige är dock att antalet anställda i teknikföretag inom kort väntas stabiliseras.

– År 2010 präglas naturligtvis av fjolåret, som blev ett riktigt elände, kommenterar Bengt Lindqvist, ekonom på Teknikföretagen. Produktionsvolymen sjönk med totalt 29 procent bland Teknikföretagens medlemmar. Vi får backa tillbaka till 1930-talet för att hitta något liknande.

Bilindustrin leder tydligt uppgången, en uppgång som i år beräknas bli i storleksordningen 25 procent. Detta sker efter en nedgång på 50 procent 2009. Inför 2011 bedöms tillväxten tillta ytterligare – givet att återhämtningen fortsätter.

Låg efterfrågan maskiner

I tele- och elektronikindustrin minskar produktionen i år som en följd av nedläggning av produktionsenheter. Minskningen bedöms bli cirka 10 procent i volym, inkluderat instrumentindustrin.

– Maskinindustrin har påverkats särskilt negativt av fi-

nanskraschen. Minskad bankutlåning, låg lönsamhet och lågt kapacitetsutnyttjande i industrin innebär låg efterfrågan på maskinutrustning, förklarar Bengt Lindqvist. Investeringsvarorna ligger alltid senare i konjunkturcykeln. Maskinindustrin bedöms dock komma igång i år.

Efterfrågan för metallvaruindustrin är låg, men förväntas tillta i takt med en högre efterfrågan på insatsvaror från teknikföretag och från byggsektorn. Branschens produktionsvolym väntas därför öka med 7 procent i år efter tillbakagången på 30 procent i fjol.

Den måttliga femprocentiga produktionsvolymökningen för teknikföretag i Sverige är i huvudsak en följd av att återhämtningen går i otakt och inte omfattar samtliga delbranscher.

– Därutöver innebär en stark kronkurs och en försäljning som är överrepresenterad på lågväxande marknader att bidraget från exporten blir begränsat, säger Bengt Lindqvist.

Från mycket låg nivå

I USA där tillväxten tagit fart tidigare bedöms den bli dubbelt så hög som i Sverige och

” År 2010 präglas naturligtvis av fjolåret, som blev ett riktigt elände. Vi får backa tillbaka till 1930-talet för att hitta något liknande.

BENGT LINDQVIST

Kina väntas rusa på med hela 25 procent i år. Ökningstakterna blir störst inom personbilsindustrin och ICT internationellt, men vi räknar med att även maskinindustrin kommer i gång i år.

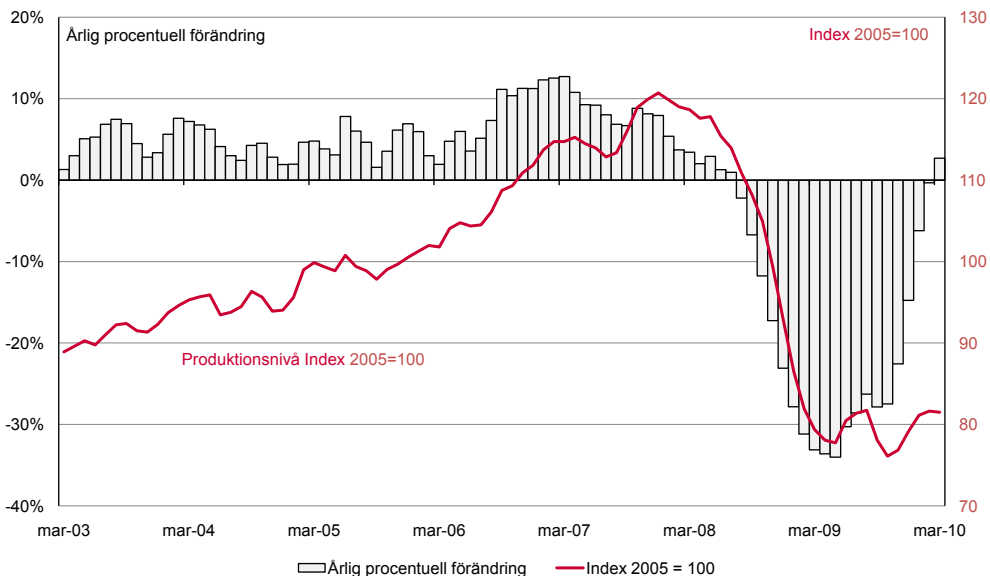
– Europa tyngs av den akuta och får man förmoda utdragna skuldkrisen varför tillväxten här blir betydligt svagare. För tyska exportriktade teknikföretag väntas tillväxten ändå bli goda 8 procent i år, kommenterar Teknikföretagens chefekonom Anders Rune.

Utsikterna för 2011 är naturligtvis mer osäkra, men förutsatt att skuldkrisen i Europa hanteras så att oron på finansmarknaden fortsätter att minska, räknar vi med en tillväxt för teknikföretag som också innebär en nettoökning av antalet anställda i Sverige, avslutar han.

Rapporten finns tillgänglig på www.teknikforetagen.se. ■

LOTTA FORSMAN

Produktionsvolym. Teknikföretag Sverige

KTHs nye ordförande siktar mot toppen

Att tydligt etablera Kungliga Tekniska Högskolan, KTH, som ett av de främsta tekniska universiteten i Europa är den viktigaste uppgiften framöver, enligt skolans nya styrelseordförande, Investors vd Börje Ekholm. Den nya styrelsens starka koppling till näringslivet ska skapa förutsättningar för att nå toppen.

VARUMÄRKE Än så länge har Börje Ekholm ingen ny programförklaring för KTH, men med hans erfarenhet som ledamot i KTHs styrelse sedan 2008 har han insyn i universitetets huvudfrågor och han har tydliga tankar kring vad som bör prioriteras framöver.

– Vi måste investera ytterligare i forskning och utbildning. Det handlar mycket om att se till att vi arbetar inom båda områdena för att stärka KTHs varumärke, säger Börje Ekholm.

Om KTH ska kunna klättra på de internationella rankinglistorna måste ytterligare resurser på plats för att universitetet ska kunna locka till sig de bästa forskarna och lärar-

KTHs nye ordförande Börje Ekholm är tillika Investors vd.

FOTO: INVESTOR

na. Den nya styrelsen kommer därför att se över hur KTH kan bredda sin finansieringsbas, bland annat genom att ha en större, mer aktiv verksamhet för att attrahera donationer.

Andra frågor som styrelsen ska arbeta mer med är förbättrad kommersialisering av teknologier och bostäder för studenter.

Höjdare i styrelsen

Just kopplingen till näringslivet är det som Börje Ekholm

tycker att han själv kan bidra med till styrelsearbetet. Han flankeras i styrelsen bland andra av ledamöterna Helene Biström, vice vd, Vattenfall och Johan Wibergh, vice vd, Ericsson.

– Vi ville stärka styrelsen åt det hållet med en tung industrikoppling. I KTHs strategiska plan ingår att knyta närmare kontakter med näringslivet både inom forskning och utbildning. Vi får också en inblick i vilka behov det finns i

näringslivet och genom Stefan Löfven får vi den fackliga sidans syn också, säger rektor Peter Gudmundson, KTH.

Börje Ekholm vittnar om att det finns en positiv attityd i näringslivet för att öka engagemanget i KTH.

– Näringslivet skulle kunna bidra ytterligare med praktikmöjligheter, förutsättningar för examensarbeten och gästföreläsningar, vilket skulle göra utbildningarna unika.

Problemet med att allt färre

KTHS NYA STYRELSE

De externa ledamöterna tillsätts av regeringen på förslag från universitetet. Mandatperioden löper från 2010-05-01 till 2013-04-30.

Ny ordförande: Börje Ekholm, vd Investor.

Nya ledamöter: Helene Biström, vice vd Vattenfall. Li Felländer-Tsai, överläkare Karolinska Institutet, Huddinge. Stefan Löfven, förbundsordförande IF Metall. Johan Wibergh, vice vd Ericsson. Susanne Ås Sivborg, gd Patent- och Registreringsverket.

Ledamöter som sitter kvar: Lena Ek, ledamot Europaparlamentet. Thomas Sandell, arkitekt.

unga söker sig till tekniska och naturvetenskapliga utbildningar ser Börje Ekholm som en stor fråga inte bara i Sverige utan i hela västvärlden.

– Till en början måste vi visa att ingenjörsyrket är ett attraktivt yrke, som oftast innebär ett internationellt arbetsfält och stora karriärmöjligheter. ■ FIA FORSMAN

DYKDRÄKT VINNER STORA DESIGNPRISET 2010

Waterproof International AB i Göteborg tilldelas 2010 års Stora Designpris för sin egenutvecklade "Dykdräkt W1". Utöver ära belönas det vinnande bidraget med en kvarts miljon kronor.

Juryens motivering lyder

Med en fot i vattnet och en på kontoret har Waterproof lyckats skapa branschens "top-of-the-line-produkt". Nyckelorden har varit organisk, teknik, flytande linjer och ytstruktur. Inspirationen har hämtats från sport-, bil- och skobranschen. Resultatet är ett fantastiskt hantverk som får både dykproffs och landkrabbor att ta ett extra djupt andetag.

STORA DESIGNPRISET

Juryen har bestått av följande personer

Morten Bergström, creative director, Zenit Design Group
Robin Edman, SVID, Stiftelsen Svensk Industridesign
Michael Henriksson, SonyEricsson Mobile Communications AB
Erika Lagerbielke, Svensk Form
Henrik Otto, Electrolux AB
Anders Rune, Teknikföretagen

W1
EXTREME PERFORMANCE

Lund segrare i Teknik-SM

FOTO: CAMILLA SVENSK

Segerlaget "Gerty" från Lund. Främst i bild Adam Wiman, bakom till vänster Per Sidén, till höger Olof Troeng.

MÄSTARE För andra året i rad kan ett Lundalag titulera sig svenska mästare i teknik. Det står klart efter finalen i Teknik-SM då Lund vann klart över Uppsala och Göteborg.

Vinnarna i lag "Gerty" Per Sidén, Adam Wiman och Olof Troeng får både äran och en resa till Kina i förstapris. Teknik-SM, svenska mästerskapen i framtida teknik, är den mest prestigefyllda tävlingen för Sveriges teknik- och naturvetenskapsstudenter på universitets- och högskolenivå.

Resultat Teknik-SM, final:

- 1 "Gerty", Lunds tekniska högskola (Per Sidén, Adam Wiman, Olof Troeng) 196 poäng
- 2 "Mogna män leker med lego", Uppsala universitet (Jonathan Styruud, Tommy Norgren, Olle Trollberg) 152 poäng
- 3 "Poissons fläck", Chalmers tekniska högskola i Göteborg (Linus Hallberg, Anders Martinsson, Hans Lämås) 144 poäng ■

16 miljoner till nytt FoU-program

FORSKNING AFA Försäkring, som ägs av Svenskt Näringsliv, LO och PTK, utlyser ett treårigt FoU-program om kemiska ämnen i arbetslivet på 16 miljoner kronor.

FoU-programmets övergripande syfte är att minska exponeringen för kemiska ämnen i arbetslivet. Målsättningen är att öka kunskapen om hur dessa ämnen används och den exponering som förekommer i olika arbetsmiljöer. Det innebär även att skapa underlag för riskbedömning, övervakning och prioritering av åtgärder.

I Sverige finns det cirka 500 hygieniska gränsvärden för kemiska ämnen i arbetslivet. Vilka halter av dessa ämnen som förekommer är mindre känt och det är oklart var och när olika gränsvärden överskrids. ■

Ny debattsajt för teknik

TEKNIKDEBATT I april lanserades debattsajten Teknikdebatt.se, Sveriges nya röst för teknik- och samhällsdebatt. Teknikdebatt.se har skapats för att kunna erbjuda ett levande forum för alla som har idéer, åsikter och kommentarer som berör den tekniska utvecklingen i Sverige.

I en alltmer konkurrensutsatt och globaliserad värld ställs nya krav på länder och företag som vill tillhöra toppskiktet inom sina områden.

Bakom Teknikdebatt.se står Ingenjörssamfundet med 140 000 medlemmar bland landets många ingenjörer och tekniker på hela svenska arbetsmarknaden. Bakom Ingenjörssamfundet står Unionen, SKTF, ST, Finansförbundet och Försvarförbundet. ■

40 miljoner till miljöteknik

FORSKNING Formas – Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggnad – har beviljat 20 miljoner kronor för åren 2010-2012 till sju forskningsprojekt inom miljöteknik. Näringslivet samfinansierar dessutom de utvalda projekten med motsvarande belopp.

Hur får man hållbarare städer och byggnader? Bättre teknik för lokal energiförsörjning, renare vatten och avlopp? Hur skapar man nya material från förnybara råvaror? Hur förhindras utsläpp av växthusgaser från deponier? Ny teknik för energitillförsel och effektivare energianvändning. Vilka styrmedel behövs för miljöteknik? Om detta handlar de projekt som Formas forskningsråd beslutade att bevilja medel. För en fullständig lista på de som beviljats medel gå in på www.formas.se ■

Tema: Arbetsrätt

Urholkat Industriavtal bakom uppsägning

En successiv urholkning av respekten för de fundamenta som Industriavtalet bygger på var det som fick Teknikföretagen att lämna avtalet.

Den bristande acceptansen i omvärlden kommer främst från LO men också från arbetsgivarhåll.

ÅTERFALL Teknikföretagens uppsägning av Industriavtalet den 29 april blev vårens stora nyhet på arbetsmarknadsområdet. I övrig media har beslutet beskrivits i termer som "skräll", "bomb", "slutet på en era", och så vidare.

Men enligt förhandlingschef Anders Weihe och biträdande förhandlingschef Tomas Undin på Teknikföretagen är det inte ett plötsligt infall av Teknikföretagen som ligger bakom agerandet – inte heller en gring reaktion på resultatet av den senaste avtalsrörelsen.

– Vårt beslut beror på ett successivt återfall i de legala och institutionella förutsättningar som härskade i Sverige före Industriavtalets tillkomst, säger Anders Weihe. Det är sådana system som helst drar mot en centralisering av lönebildningen och andra förhandlingsprocesser på arbetsmarknaden.

Normerande roll

Uppsägningen av Industriavtalet betyder enligt Teknikföretagen inte att man kastar tillbaka Sverige i den huggsexa om lönerna som rådde före avtalets tillkomst 1997. Det är i stället att slå ett slag för det synsätt som låg till grund för Industriavtalet – nämligen acceptansen av Sveriges totala exportberoende och av att motorn i landets ekonomi är den internationellt konkurrensutsatta sektorn.

– Industriavtalet byggde alltså på att den konkurrensutsatta industrin måste normera löneökningarna på arbetsmarknaden – ett rent nationalekonomiskt fundamenta, konstaterar Tomas Undin.

Efter -90-talskrisen insåg

de flesta att de två tidigare decenniernas ekonomiska problem berott på en felaktig lönebildningsmodell med en centralistisk "trestegsraket", med tvåsiffriga nominella löneökningstal – vilket bara ledde till en inflationskarusell utan reallöneökningar.

Men nu menar Teknikföretagen att Industriavtalet sakta men säkert har utvecklats från att vara ett gemensamt ansvar för många parter på arbetsmarknaden till att betraktas som ett ansvar enbart för industrin.

Motstånd från flera håll

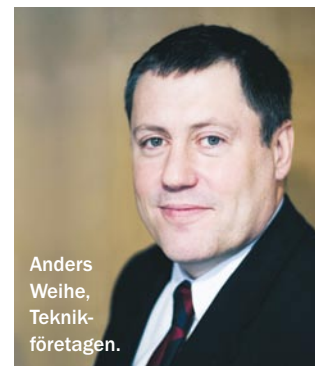
Tomas Undin ger ett exempel på den attityden från den senaste avtalsrörelsen när till och med en facklig företrädare från ett av förbunden inom Industriavtalet förkunnade att den aktuella konflikten lett till "att vi slagit igenom industrinormen".

Dilemmat redan från början för Industriavtalet var det starka motståndet från LO centralt. Det vanligaste argumentet därifrån har varit att Industriavtalet försvårar samverkan mellan LO-förbunden. Man har hävdade att LO-kollektivets gemensamma handlingskraft försvagas om förbunden i industrin går sin egen väg.

– Inte heller på arbetsgivarhåll har alla menat att industrinormen varit av värde för hela arbetsmarknaden, konstaterar Anders Weihe. Normen har upplevts som en alltför stark dogm hos hemmamarknads- och tjänsteföretagsförbunden och även hos vissa arbetsgivarförbund inom industrin, där personalkostnaderna inte är så höga som i övrig industri.

Spiken i kistan

Redan efter förra avtalsrörelsen var man på Teknikföretagen starkt tveksam till Industriavtalets fortsatta existens. Spiken i kistan blev dock den så kallade insamlingsmodell som LO tog fram inför avtalsrörelsen 2010, och som innebär att Industriavtalet återigen skulle bli golv för en miljon

Anders Weihe, Teknikföretagen.

” Vårt beslut beror på ett successivt återfall i de legala och institutionella förutsättningar som härskade i Sverige före Industriavtalets tillkomst. Det är sådana system som helst drar mot en centralisering av lönebildningen och andra förhandlingsprocesser på arbetsmarknaden.

ANDERS WEIHE

andra arbetstagare, säger Undin.

Han ser dock inte mörkt på möjligheten att klara avtalsförhandlingarna på teknikindustrins område i framtiden.

– Vi bedömer att förutsättningarna är goda för oss att träffa avtal med våra motparter. Teknikföretagen har efterlyst ökad flexibilitet, med möjligheter att skraddarsy lösningarna efter lokala förutsättningar – men inte velat skrota kollektivavtalen, säger Tomas Undin.

En annan fördel med uppsägningen tror han kan vara att den öppnar för en bredare diskussion om de framtida formerna för svensk lönebildning bland aktörerna på arbetsmarknaden. ■ **LOTTA FORSMAN**

Teknikföretagen i Almedalen 2010

Teknikföretagen är på plats i Visby under Almedalsveckan för att uppmärksamma beslutsfattare om svenska teknikföretags villkor och behov i den globala konkurrensen. I år fokuserar vi på efterspelet från avtalsrörelsen samt ingenjörens strategiska betydelse för Sverige.

Därutöver medverkar företrädare för Teknikföretagen i flera andra seminarier. Se fortlöpande info på www.teknikforetagen.se/almedalen

TISDAG 6 JULI KLOCKAN 10.30

VERKTYG FÖR KRISHANTERING

Vilka arbetsrättsliga modeller och vägar krävs för att hantera ekonomiska kriser och trygga företagens överlevnad under lågkonjunkturer?

Medverkar gör

Camilla Frankelius, förhandlingschef, Sveriges Ingenjörer
Niklas Hjert, förhandlingschef, Unionen
Nils Karlson, vd, Ratio
Anders Rune, chefekonom, Teknikföretagen
Veli-Pekka Säikkälä, avtalssekreterare, IF Metall
Anders Weihe, förhandlingschef, Teknikföretagen
Lena Westerlund, chefekonom, LO

ONSDAG 7 JULI KLOCKAN 10.00

INGENJÖREN VÄRD SIN VIKT I GULD?

Hur hanterar och värderar Sverige den strategiska betydelsen av ingenjörer – ett nationalekonomiskt perspektiv?

Medverkar gör

Johan Ancker, chef Teknik och Miljö, Teknikföretagen
Ulf Bengtsson, ordförande, Sveriges Ingenjörer
Åke Svensson, vd, Saab AB
Robert Tenselius, ekonom, Teknikföretagen
Tomas Tobé, riksdagsledamot och näringspolitisk talesperson, (m)

Moderator: *Staffan Dopping*

SEMINARIERNA HÅLLS I TRÄDGÅRDEN, HAMNGATAN 3

De duktigaste yrkesutbildade visar framfötterna

Efter tre intensiva och stundtals dramatiska dagar för nästan 200 tävlande, korades svenska mästare i 24 yrken vid Yrkes-SM 2010 i Göteborg. Under dessa dagar i maj föddes även det nya Yrkeslandslaget som ska representera Sverige vid EuroSkills i Lissabon i höst samt vid WorldSkills i London 2011.

BRETT Totalt kom 14000 besökare. Det var särskilt glädjande att det inte bara var högstadi- och gymnasieelever utan även politiker, fackliga företrädare och arbetsgivarrepresentanter.

Teknikföretagens yrkesnämnd står bakom tävlingsgrenarna industrielektriker, mekatronik, CNC-svarvning och CNC-fräsning.

– Startfältet var mycket jämnt. Killarna i grenen industrielektriker hade en hög kunskapsnivå jämfört med tidigare tävlingar. I år blev det extra dramatiskt då vi domare inte kunde skilja mellan de två främsta, Morgan Gustavsson och Tobias Winge. De fick dela på guldmedaljen, säger Håkan Nilsson som är expert och domare. Det blir nödvändigt att anordna en

Guldvinnarna, från vänster Pontus Persson, Oskar Jonsson, Anders Wadman, Viktor Öhlén, Morgan Gustavsson och Tobias Winge.

extra tävling dem emellan eftersom endast en får representera Sverige vid Yrkes-VM i London 2011.

Dubbelt i mekatronik

Även i grenen mekatronik utsågs två vinnare vilket beror på att det är två som kommer att tävla tillsammans vid Yrkes-VM. Det blev Viktor Öhlén och Anders Wadman.

– De tävlande i CNC-svarvning har fått ritningar över de

fyra olika detaljer de ska tillverka. Vi mäter 20-30 olika mått per detalj och den som har minst avvikelser från idealmåtteten vinner. Det är rättvisa tävlingar med klara vinnare, säger Henrik Wolf, expert och domare. I år hade vi en kvinnlig deltagare, Rebecca Oxelqvist, och hon lyckades riktigt bra genom att ta ett brons i CNC-fräsning, som alltid varit en mansdominerad gren.

Oskar Jonsson från Emma-

boda vann CNC-fräsningen.

– Nu blir det till att träna stenhårt inför den stora uppgiften, Yrkes-VM i London. Motståndet från de asiatiska länderna är mycket hårt, säger han.

– Yrkes-SM är oerhört betydelsefullt för att lyfta yrkesutbildningarnas status samtidigt som vi skapar goda förebilder för ungdomar, menar Irene Wennemo, styrelseordförande i Youth Skills Sweden. ■

KENNY KARLSSON/LEIF SCHELIN

RESULTAT

MEKATRONIK

GULD

Anders Wadman, Katrineholm
Viktor Öhlén, Hallstahammar

BRONS

Albin Hjalmarsson, Göteborg

INDUSTRIELEKTRIKER

GULD

Morgan Gustavsson, Växjö
Tobias Winge, Kristanstad

BRONS

Fredrik Dahlkvist, Katrineholm
Fredrik Persson, Värnamo

CNC-FRÄSNING

GULD

Oskar Jonsson, Emmaboda

SILVER

Carl Edberg, Göteborg

BRONS

Eric Larsson, Skövde
Rebecca Oxelqvist, Göteborg

CNC-SVARVNING

GULD

Pontus Persson, Jämjö

SILVER

Adam Madsen, Göteborg

BRONS

Ludvig Uppström, Mariestad
Daniel Norin Jansson, Göteborg

7 sept, Västerås
14 sept, Göteborg
14 sept, Stockholm
15 sept, Linköping
28 sept, Piteå
5 okt, Skövde
12 okt, Örebro
19 okt, Ludvika
19 okt, Sundsvall
20 okt, Malmö
26 okt, Karlstad
10 nov, Växjö
16 nov, Trollhättan
23 nov, Stockholm
30 nov, Västerås

Praktisk arbetsrätt

Med ökad kunskap kan de flesta konfliktsituationer förebyggas och uppkomna tvister rörande anställning, uppsägning, kollektivavtal, medbestämmande, diskriminering med mera lösas på arbetsplatsen. Vidare kan avtalens anställningsformer, arbetstids- och betalningsregler anpassas så att produktionen organiseras optimalt. Kursen ger en bred och grundlig kunskap om såväl gällande kollektivavtal som de väsentligaste lagarna såsom medbestämmandelagen, anställningskyddslagen, förtroendemannalagen och ledighetslagarna.

Ur kursprogrammet:

- Att tänka på vid anställning
- När ska jag som arbetsgivarföreträdare förhandla med facket?
- Hur ska jag hantera misskötsamhet?
- Kan jag beordra övertid och skiftarbete?
- När måste jag bevilja ledighet

Information och anmälan: www.teknikforetagen.se

Lärarnätverk i teknik för framtida industribehov

I Luleå ges ett 20-tal så kallade kontaktlärare särskilt stöd för att i sin tur fortbilda lärarkollegor i teknik och naturvetenskap.

KATAPULT - Norrbotten är Sveriges hetaste investeringsregion och med satsningen på ett lärarnätverk för teknik och naturvetenskap, LuTek, vill vi möta den efterfrågan som kommer att finnas på vår regionala arbetsmarknad, säger Sture Bryggman, skolchef på Luleå kommun.

Principen bakom LuTek är enkel. Totalt har ett 20-tal lärare – två per skolområde – valts ut för en särskild utbildning under fyra dagar per läsår för att stärka undervisningen i teknik och naturvetenskap.

Kontaktlärarna har sedan till uppgift att inspirera lärarkollegor vid sina skolor och se till att idéerna omsätts i ny pedagogik som når eleverna.

- Det blir lite av en katapulteffekt, där vi med relativt små resurser kan få nytta av den här kompetensen i hela vår organisation. Jag tror väldigt mycket på modellen, säger Sture Bryggman, som aktivt engagerat sig i projektet.

Fler gymnasieelever

Han hoppas att LuTek ska stärka den positiva trend som Luleå kommun redovisar på området:

- Vi är en av få kommuner i Sverige som ökat elevantalet på gymnasieskolans tekniska och naturvetenskapliga utbildningar. Det är en bra start men vi behöver jobba ännu mer med att göra de här ämnena intressanta, eftersom vår arbetsmarknad behöver kompetensen.

- Det känns lite tråkigt att behöva konstatera, men vi har för låg lärarkompetens i tekniska ämnen och LuTek syftar till att få fler behöriga lärare som har akademiska poäng i ämnet.

Ingrid Norberg, högsta skolpolitiker i kommunen som ordförande i barn- och utbildningsnämnden, förklarar behovet av framtida tekniker och ingenjörer:

- Industrin har redan stor betydelse för Norrbotten och kommer förmodligen att bli ännu viktigare på några års

Lärarna från vänster Eva Marie Zetterkvist och längst till höger Åsa Öystilä med eleverna Hanna Sundström 11 år och Sofie Lundberg 7 år, vid Rutviksskolan i Luleå.

FOTO: THOR LINDGREN

sikt. Tre nya gruvor är på väg att öppna inom de närmaste åren, det handlar om enorma investeringar som ger stora möjligheter för teknikföretagen i regionen om bara arbetskraften finns.

Vi lämnar kommunhuset i Luleå och åker en bit ut till Rutviksskolan, där entusiasmen visar sig vara stor. Med LuTek har lärarna fått en tydlig signal från skolledningen att teknik och naturvetenskap har hög prioritet, även för yngre elever.

Åsa Öystilä är fritidspedagog och har elever i årskurs två och tre.

- Jag har jobbat i flera år med att kämpa för teknik i vår verksamhet och det känns väldigt tryggt att få stödet av LuTek och tillsammans inspirera varandra bland kontaktlärarna för att hitta pedagogiska lösningar som stimulerar barn att jobba med teknik.

- Egentligen tycker jag in-

te att man ska krångla till det. Barn är intresserade av teknik, att bygga och konstruera på olika sätt, om man bara ger dem möjligheter. Det gäller såväl pojkar som flickor. Intresset är likvärdigt men möjligen finns lite skillnader i inriktningen: flickor är lite mer intresserade av design, pojkar vill snabbt se resultatet av det som konstrueras.

Jobbar i projekt

Åsa Öystilä har tidigare uppmärksammats av Teknikföretagen för sitt arbete vid Öhemsskolan, som tillhör samma skolområde som Rutviksskolan en bit nordväst om Luleå stad.

- Ett råd jag kan ge är att låta eleverna jobba med olika tekniska projekt, där det är viktigt att det får ta tid och att det ska finnas utrymme för att göra fel under projektets gång. En pedagog ska inte detaljstyra hur eleven jobbar med pro-

jektet, men finnas där för att stödja och även uppmuntra till att tänka i andra banor. Vi har exempelvis jobbat med marknads- och säljtänkande i lätt-samma former; att eleven både konstruerar någonting och får formulera en slogan.

Studiebesök vid lokala företag och att använda referensen från elevernas föräldrars arbetsmiljö är också viktiga inslag för att stimulera elevernas tekniska intresse.

Hanna Sundström, 11 år, och Sofie Lundberg, 7 år, är två av eleverna vi möter på Rutviksskolan:

- Teknik är roligt. Det kan vara lite svårt ibland, men är roligt, säger Hanna Sundström och visar upp en modell av ett rum som hon designat.

- Jag tycker inte det är så svårt. Vi får testa olika saker, nu i vinter har vi använt snö och is och byggt en utomhus-borg, säger Sofie Lundberg. ■

FREDRIK MÅRTENSSON

LUTEK

LuTek (Luleålärare i teknik och naturvetenskap) är ett nätverk för lärare i förskola, grundskola och särskola i Luleå kommun. Nätverket har som syfte att öka elevernas intresse och kunskaper i teknik och naturvetenskap samt främja entreprenöriellt lärande. Nätverket startade höstterminen 2009 och ska i första hand pågå under tre läsår.

LuTek är ett samarbete mellan Luleå kommun, Tekniskens hus i Luleå (ett science center med uppdrag att öka teknikintresset i Norrbotten) samt Luleå tekniska universitet. Nätverket har som långsiktiga mål att öka rekryteringen av elever till tekniska och naturvetenskapliga utbildningar på gymnasiet och till högre utbildning, samt att fler lärare ska utbildas i teknik och naturvetenskap.

PRESSGRANNAR

Industrin måste ha kontrollen

Teknikföretagen gjorde rätt när de sade upp industriavtalet, och de gjorde rätt när de dramatiserade beslutet genom att överraska alla, skriver Svante Nycander statsvetare och författare.

Strejkerna och den bristande respekt för "märket" visar att 1997 års modell inte fungerar. Ska industriavtalet ersättas av något bättre, måste man samtidigt bearbeta möjligheter och tvistefrågor i det tänkta huvudavtalet.

Lag och avtal 18/05/10

Lönepolitiskt sönderfall

En av skandalerna som präglar årets avtalsrörelse är att direktörerna på arbetsgivar sidan manat till återhållsamhet men skaffat sig flera gånger snabbare löneökningar än de stora löntagargrupperna och därtill optioner.

Teknikföretagens Anders Narvinger, är en av dem som manat till återhållsamhet men försett sig själv med storkovan. Dessutom har han sagt upp industriavtalet. Han tycker det är kört i botten. Fräckheten förvänar, skriver Willy Bergström.

Dalarnas Tidning 03/05/10

En veritabel bomb

När Anders Narvinger, vd för arbetsgivarorganisationen Teknikföretagen berättade att de säger upp industriavtalet, som varit normbildare för svenska avtalsrörelser sedan 1997, var det en skräll – ja, en bomb.

Nu har vi ett delvist nytt läge. Och det enda rimliga är att Svenskt Näringsliv och LO sätter sig ned för att seriöst ta fram en ny modell...

Och då måste Teknikföretagen med igen.

Länstidningen Södertälje 30/04/10

Logiskt slut på en lång resa

Teknikarbetsgivarnas formella uppsägning av industriavtalet var den logiska slutpunkten på en lång dags färd mot natt. När den största och mäktigaste arbetsgivarparten säger upp avtalet finns det inte längre. Alla försök att lappa och laga saknar trovärdighet. Uppsägningen markerar slutet på en era och öppnar för en ny. Avtalsrörelsen 2011 och 2012 är inte långt borta. Utan ett nytt drivankare blir det makt och marknad som styr lönebildningen.

LO-Tidningen 29/04/10

Intervjun: Hector Vallejos

Krokig karriär till chefsjobb

Uppdraget som socialdemokratiskt kommunalråd kan tyckas fjärran från att vara Business Area Manager i ett exportföretag. Men inte för Hector Vallejos i Munkfors. Förmågan att övertyga genom argumentation behövs i båda fallen, säger han.

Efter sju och ett halvt år avgick Hector Vallejos som kommunalråd i fjol för att bli affärsområdeschef på Munkforsågar, ett lokalt företag som tillverkar bandsågsblad för såväl trä- som livsmedelsindustri, på den senare marknaden är man världsledande.

Några mindre politiska uppdrag har han kvar. Men politiker har han egentligen aldrig varit, säger han.

– En politiker har politiken som sitt arbete och måste vara kvar för att försörja sig. Jag har varit förtroendevald, till sist till och med på heltid.

Det var också politiken som förde honom hit, från Chile 1987.

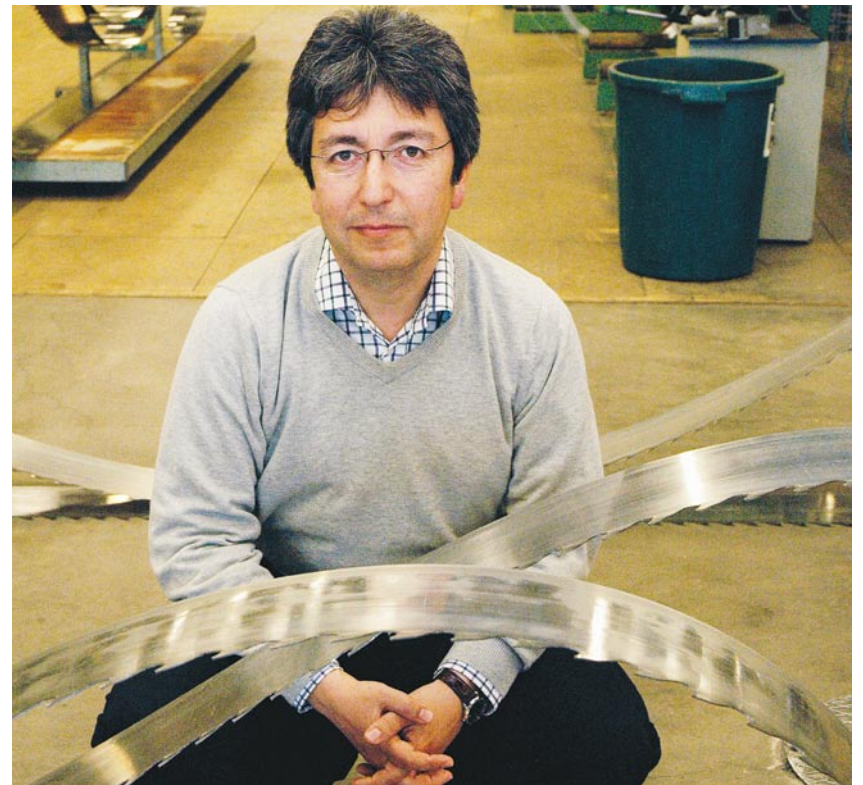
– Min pappa var politiskt aktiv i Chile. Jag var elva år vid Pinochets statskupp 1973 då pappa greps och försvann. Vi trodde han var död men han släpptes och kom tillbaka efter ett år.

Som barn till en regimkritiker var det svårt att få studera och att få arbete. Hector Vallejos fick hålla tillgodo med olika kontorsjobb men partiorganisationen tog dock hand om de sina och såg till att han kunde genomgå en civil pilotutbildning för att kunna transportera såväl människor som gods som inte skulle falla i regimens händer.

Nytt hemland

Bevakad som han var tvangs han ibland lämna landet tills det hade lugnat ner sig. Under en av dessa resor, 1987, hamnade han i Sverige. Här träffade han en trevlig flicka från Hagfors och bestämde sig för att stanna kvar.

– Redan som barn hade jag sett såväl Olof Palme som Sten Andersson hålla tal på första maj i Chile. Särskilt Sten Andersson imponerade genom att hålla sitt tal på spanska, berättar Hector Vallejos som senare fick tillfälle att träffa Sten Andersson i sitt nya hemland.

När Hector Vallejos skulle börja arbeta i Sverige fick det bli som montör på bilkablageritillverkaren TVAB i Töcksfors där han efter ett par år avancerade till kvalitetsansvarig. Därefter fick han kvalitetsansvaret för ett dotterbolag i Portugal med närmare 400 anställda.

Men Portugalföretaget lades sedan ner och produktionen flyttades till Polen. För Hector Vallejos, som nu också blivit far var det dags att minska på resorna och ta ett nytt steg i livet, lärare kanske? Han började studera på högskolan i början av 90-talet.

Det ledde så småningom till jobbet som kommunsekreterare i Munkfors och efter valet 2002 fick han möjligheten att bli kommunalråd.

Han ser inga motsättningar i kombinationen socialdemokratisk politik och företagande. Allra minst när det gäller företaget Munkforsågar.

Världsledande

Familjeföretaget grundades 1948 av Anders Hallberg vars son Jarl nu är koncernchef. Det är hans patenterade metod för att med precision fräsa och slipa fram sågtänderna som är ryggraden i verksamheten. Företaget tillverkar dessutom själva de nödvändiga maskinerna vilket borgar för full kontroll över kvaliteten. Man är världsledande när det gäller sågblad för livsmedelsindustrin.

– Enkelt uttryckt måste den ena sågtanden vara så lik den andra som möjligt. Då håller de längre och ger ett bättre snitt

även om de kostar mer i inköp. Mitt jobb är att övertyga kunderna i Sydamerika om det, sammanfattar Hector Vallejos.

Även andra faktorer lockade honom till industrin igen.

– Det här är ett äkta familjeföretag. Man sparar till investeringar i stället för att låna. Dessutom uppskattas yrkesskicklighet hos personalen, vilket ger yrkesstolthet tillbaka, säger Hector Vallejos som menar att detta kännetecken för arbetarrörelsen tyvärr börjar bli ovanligt.

– Men här finns den. Även hos de yngre anställda, säger han. ■

TOMAS NILSSON/TEXTRA

HECTOR VALLEJOS

- Född 1961 i Santiago de Chile
- 1979 Gymnasieexamen
- 1979 –80 Utbildning till civilpilot
- 1980-1987 Olika kontorsjobb, bland annat som ekonom på oljebolaget Mobil
- 1987 Till Sverige
- 1989 Montör, TVAB, Töcksfors
- 1990 Kvalitetsansvarig, TVAB, Töcksfors
- 1991 Kvalitetschef, TVAB, Lissabon
- 1992-95 Studier vid högskolan i Karlstad samt Göteborgs universitet
- 1996 Kommunsekreterare, Munkfors
- 2002 Kommunråd, Munkfors
- 2009 Business Area Manager Sydamerika, Munkforsågar